

“กานา” สีสันและความงามแห่งทวีปแอฟริกา

รองข้าหลวงใหญ่
วอนช่วยขยายการค้าเซียบัตเตอร์ในกานา

ที่มา: <https://www.ghanaweb.com/GhanaHomePage/NewsArchive/Help-expand-the-shea> (11/3/2019)

รองข้าหลวงใหญ่ประจำกานา Madam Rita Tani Iddi กระตุ้นให้ The Body Shop ซึ่งเป็นบริษัท เครื่องสำอางดูแลผิวและน้ำหอมของสหราชอาณาจักร ให้ขยายการจัดหาแหล่งวัตถุดิบในภาคเหนือของกานา เพื่อขยายการผลิตเซียบัตเตอร์ในกานา

Madam Tani Iddi ได้ร้องขอเรื่องนี้ ในการกล่าวปิดท้ายของงานเลี้ยงอาหารกลางวัน ในวันสตรีสากล เพื่อเฉลิมฉลองที่ผู้หญิงได้รับการส่งเสริมให้จัดหาเซียบัตเตอร์จาก The Body Shop ตั้งแต่ปี 1994 โดยสมาคมสตรี Tungteiya จัดตั้งขึ้นจากผู้หญิงมากกว่า 475 คน ใน 11 หมู่บ้านรอบ Tamale ทางตอนเหนือของกานาและในช่วง 25 ปีที่ผ่านมาได้จัดจำหน่ายเซียบัตเตอร์ 390 ตันต่อปี ซึ่งใช้ในผลิตภัณฑ์ 450 รายการของ The Body Shop โดยรองข้าหลวงใหญ่ยังส่งเสริมให้ The Body Shop พิจารณาซื้อจากกลุ่มผู้ผลิตเซียบัตเตอร์อื่น ๆ ในภาคเหนือของกานาด้วย

ผู้จัดการฝ่ายการตลาดของ The Body Shop เปิดเผยว่า ในไม่ช้านี้ บริษัทจะตั้งคณะทำงานในกานา เพื่อดูแลธุรกิจ ในแอฟริกาตะวันตก เนื่องจากภาพลักษณ์ของกานาเป็นหนึ่งในประเทศเศรษฐกิจที่เติบโตเร็วที่สุดในโลก ในงานเลี้ยงอาหารกลางวันยังมี Clara Amfo โฆษกของ BBC Radio 1 และเจ้าหน้าที่ของ The Body Shop ได้มาร่วมงานด้วย

ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากเซียบัตเตอร์และโกโก้บัตเตอร์เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมในกานาและประเทศใกล้เคียง เนื่องจากกานาเป็นแหล่งวัตถุดิบต้นน้ำที่สำคัญ มีต้นเซียนัทและโกโก้อย่างอุดมสมบูรณ์ จึงสามารถนำมาผลิตเป็นเครื่องสำอางได้หลากหลายและราคาไม่แพง ประกอบกับเซียบัตเตอร์และโกโก้บัตเตอร์นั้นมีสรรพคุณในการเป็นเครื่องสำอางที่สามารถบำรุงผิวและผมได้เป็นอย่างดี และยังมีสรรพคุณในการรักษา ซึ่งสาธารณรัฐกานาเป็นประเทศที่มีชนชั้นกลางค่อนข้างเยอะและมีการเติบโตเพิ่มขึ้น ซึ่งคนเหล่านี้จัดอยู่ในกลุ่มผู้มีรายได้ ส่งผลให้วัฒนธรรมการดำรงชีวิตเปลี่ยนไปจากสมัยก่อน กานาในปัจจุบันจึงมีความนิยมในเรื่องของแฟชั่นกันมากขึ้น มีความสนใจในเรื่องของเครื่องสำอางบำรุงผิวและเครื่องสำอางเพื่อการแต่งหน้ามากขึ้น ผู้หญิงกานาในปัจจุบันสามารถเลือกซื้อเครื่องสำอางได้หลากหลายมากกว่าสมัยก่อนโดยมีให้เลือกทั้งเครื่องสำอางที่ผลิตเองภายในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ

จากการที่กานาเป็นประเทศแถวหน้าของแอฟริกาในเรื่องแฟชั่นและการใช้เครื่องสำอาง บริษัทผู้ผลิตต่างชาติจึงมองเห็นศักยภาพในการเติบโตและให้ความสนใจเข้ามาลงทุนทำธุรกิจด้านนี้ในทวีปแอฟริมากมากขึ้น โดยพบว่าตลาดมีการเติบโตต่อเนื่องทุกปีและไม่มีแนวโน้มที่จะลดลง บริษัท L'Oréal ผู้ผลิตเครื่องสำอางรายใหญ่ของฝรั่งเศสได้เข้ามาตั้งสาขาและดำเนินธุรกิจที่เมือง Accra มาหลายปีแล้ว โดยทางบริษัทมีแผนกลยุทธ์ที่จะสร้างฐานลูกค้าให้

เพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าในช่วงปี 2015-2020 ซึ่งได้มีข้อมูลการศึกษามาแล้วว่าประเทศในแอฟริกา ได้แก่ กานา และ รวันดา มีการเติบโตของตลาดเครื่องสำอางอย่างรวดเร็ว บริษัทต่างชาติจึงให้ความสนใจเป็นอย่างมากที่จะเข้ามาลงทุนในธุรกิจเครื่องสำอางในสองประเทศนี้

การเติบโตอย่างรวดเร็วของผู้ผลิตเครื่องสำอางรายหนึ่งของ กานาที่ชื่อว่า Solution Oasis ซึ่งมีผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงคือ ผลิตภัณฑ์สบู่น้ำ ผลิตภัณฑ์จากเชียร้บัตเตอร์และ โกล์บัตเตอร์ ยิ่งเป็นข้อพิสูจน์ให้เห็นว่าแนวทางการผลิตเครื่องสำอางจากผลิตภัณฑ์ธรรมชาตินั้นเป็นอุตสาหกรรมที่มีการเติบโตได้เป็นอย่างดี และด้วยการสนับสนุนของ United Kingdom-based Organic Monitor ทำให้ Solution Oasis สามารถทำการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางต้นแบบ (prototypes) อื่นๆ ที่เป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติในระดับพรีเมียม ที่มีคุณสมบัติหลากหลายในการช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นและชุ่มชื้นของผิว ซึ่งปัจจุบันกำลังทำการทดสอบเพื่อปรับสูตรให้สามารถใช้ผลิตได้จริงในระดับอุตสาหกรรม

ภาคเอกชนและภาครัฐบาลในกานา มีความสนใจที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องสำอางและความงามให้เติบโตและเป็นที่ยอมรับแก่คนรุ่นใหม่ อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดอัตราการว่างงานในประชากรได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งในปัจจุบันนี้เริ่มมีเจ้าของกิจการขนาดเล็กหลายรายที่เป็นคนรุ่นใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่เป็นผู้หญิงได้ให้ความสนใจในตลาดที่กำลังเป็นที่นิยมนี้มากขึ้น เช่น ธุรกิจการแต่งหน้าทำผมเจ้าสาวและเพื่อนเจ้าสาว ธุรกิจร้านเสริมสวย ร้านทำผม เป็นต้น

เชียร้บัตเตอร์และโกล์บัตเตอร์ ของล้ำค่าแห่งกานา

ผลเชีย

เมล็ดเชีย

ทางตอนเหนือของประเทศกานา ภูมิภาคที่มีพื้นที่ตั้งแต่แอฟริกาตะวันตกไปจนถึงอุกันดา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่แร้นแค้นเข้าถึงทรัพยากรได้จำกัดแต่เต็มไปด้วยต้นเชีย ถือว่าเป็นพืชตระกูลถั่วที่ล้ำค่าสำหรับชาวกานา ที่น้อยคนจะรู้จักและมีบทบาทสำคัญมากๆ คือ การช่วยเหลือและเป็นแหล่งรายได้สำคัญ นำมาซึ่งการจ้างงานอย่างยั่งยืนของผู้หญิงในแอฟริกาตะวันตก รวมไปถึงต้นโกล์ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้แก่กานาเป็นอย่างมาก โดยมีการผลิตโกล์เป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากสาธารณรัฐโกตดิวัวร์ และส่งออกเมล็ดโกล์เป็นอันดับ 5 ของโลก ถือได้ว่าอุตสาหกรรมผลิตโกล์เป็นอุตสาหกรรมหลักอย่างหนึ่งของกานาอีกด้วย

เชียร้บัตเตอร์ เป็นสารสกัดธรรมชาติ ได้จากการสกัดผลของต้น Karite หรือต้นเชีย เชียนัท (Shea Nut) ในทวีปแอฟริกาตะวันตก ซึ่งแปลตรงตัวว่า ต้นไม้แห่งชีวิต (Tree of Life) ต้นเชีย (Butyrospermum parkii) เป็นพืชที่มีมากอยู่ในทุ่งหญ้าสะวันนาแถบแอฟริกาตะวันตก ขึ้นตามธรรมชาติ และเป็นพืชที่ปลูกไม่ขึ้น และกว่าจะให้ดอกและผลต้องรอจนอายุครบ 20 ปี ต้นเชียสามารถอายุยืนถึง 200 ปี ให้ผลสีเขียวแก่คล้ายโอคาโดซึ่งจะร่วงลงมาเองเมื่ออมเต็มที่ ภายในผลจะมีเมล็ด ซึ่งส่วนในของเปลือกเมล็ด (kernel) จะเป็นส่วนที่แข็ง สีขาวและเป็นส่วนที่ให้ Shea Butter มีเนื้อเหนียวนุ่ม คล้ายเนย ชิมซาบสู้ผิวได้ดี

การเก็บผลของเชียร้บัตเตอร์เพื่อนำมาผลิตเชียร้บัตเตอร์ที่ปฏิบัติกันมา จะเก็บเกี่ยวโดยชาวพื้นเมืองแอฟริกันที่เป็นผู้หญิงเป็นหลัก นำมาแกะเอาเปลือก ให้ความร้อน และสกัดเอาเนื้อมันที่อยู่ในรูปของของเหลว ลักษณะเนยออกมา ในช่วงหน้าร้อนทุ่งหญ้าสะวันนามีอากาศร้อนมาก เชียร้บัตเตอร์จะช่วยปกป้องผิวจากแสงอาทิตย์และการสูญเสียน้ำของผิวได้ดี แม้ว่าไม้หลายชนิดจะให้น้ำมันและบัตเตอร์แต่เชียร้บัตเตอร์จะต่างตรงที่จะมี 2 ส่วน คือส่วนที่ให้ความชุ่มชื้นแก่ผิว (moisturizing fraction) และส่วนที่ให้ผลทางการรักษา (healing fraction) ซึ่งจะ กระตุ้นเซลล์ผิวหนึ่งให้เพิ่มประสิทธิภาพกักเก็บความชื้น

ที่มา : เมธา จารัตนากร (เมษายน , 2019)

โกโก้บัตเตอร์ เป็นไขมันประเภทหนึ่งที่ได้จากเมล็ดโกโก้ โกโก้บัตเตอร์มีองค์ประกอบซึ่งประกอบด้วยเนยโกโก้ กรดไขมันอิ่มตัว และกรดไขมันไม่อิ่มตัว (โอเลอิก ลอริก โกลโนเลอิก สเตียริก ปาล์มิติก และ อะราคิโดนิก) ซึ่งมีบทบาทสำคัญมากในกิจกรรมสำคัญของผิวที่ช่วยให้ความชุ่มชื้น บำรุงและชะลอการเสื่อมของเซลล์ ในอุตสาหกรรมความงาม โกโก้บัตเตอร์เป็นที่รู้จักในแง่ที่มันมีประโยชน์รอบด้าน และมีคุณสมบัติช่วยเติมความชุ่มชื้นให้ผิว อีกทั้งยังเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติที่ช่วยฟื้นฟูผิวแห้งและผิวที่ไวต่อการกระตุ้นอีกด้วย

ความแตกต่างและข้อดีข้อเสียระหว่างเชียร์บัตเตอร์กับโกโก้บัตเตอร์

ทั้งเชียร์บัตเตอร์และโกโก้บัตเตอร์ ทั้งคู่มีกรดไขมันที่มีประโยชน์และสารต้านอนุมูลอิสระเหมือนกัน ต่างกันเพียงแค่ว่าส่วนเท่านั้น เชียร์บัตเตอร์มีแนวโน้มที่ได้รับความนิยมมากกว่าโกโก้บัตเตอร์ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาและบางคนมองว่าดีกว่าโกโก้บัตเตอร์

ข้อดีและข้อเสีย

คุณภาพของเชียร์บัตเตอร์จะขึ้นอยู่กับสถานที่เก็บเกี่ยว หากคุณมีผิวที่เป็นสิวง่าย โกโก้บัตเตอร์จะมีความมันมากกว่าและอาจทำให้รูขุมขนอุดตัน ขณะที่เชียร์บัตเตอร์เหมาะกับการใช้เป็นครีมขนาดผมมากกว่าเนื่องจากผู้ใช้บางคนรู้สึกว่โกโก้บัตเตอร์ลื่นและเหนียวเหนอะเกินไป แต่อย่างไรก็ดีโกโก้บัตเตอร์จะมีกลิ่นหอมมากกว่าเชียร์บัตเตอร์ ที่สำคัญ

เหมาะใช้เป็นน้ำมันนวดผิวและส่วนผสมของน้ำมันหอมระเหยด้วย อย่างไรก็ตามทั้งเชียร์บัตเตอร์และโกโก้บัตเตอร์ต่างก็มีประโยชน์มากมายในการดูแลผิว สามารถเลือกนำไปใช้ได้ตามความเหมาะสม

มาตรการสนับสนุนของภาครัฐ

นโยบายส่งเสริมธุรกิจเครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพและความงามในกานานั้น เนื่องจากธุรกิจนี้กำลังมีการเติบโตที่ดีและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทางภาครัฐจึงเริ่มให้ความสนใจในการพัฒนาธุรกิจนี้ให้เติบโตมากยิ่งขึ้นและเพื่อเป็นการเพิ่มอัตราการจ้างงานให้แก่ประชากรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วยผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากเชียร์บัตเตอร์และโกโก้บัตเตอร์ เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมในกานาและประเทศใกล้เคียง เนื่องจากกานาเป็นแหล่งวัตถุดิบต้นน้ำที่สำคัญ มีต้นเชียร์บัตเตอร์และโกโก้อย่างอุดมสมบูรณ์ จึงสามารถนำมาผลิตเป็นเครื่องสำอางได้หลากหลายและราคาไม่แพง ประกอบกับเชียร์บัตเตอร์และโกโก้บัตเตอร์นั้นมีสรรพคุณในการเป็นเครื่องสำอางที่สามารถบำรุงผิวและผมได้เป็นอย่างดี ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางจากเชียร์บัตเตอร์และโกโก้บัตเตอร์ที่มีความน่าสนใจ เช่น ครีมบำรุงผิวเพื่อความเนียนนุ่มชุ่มชื้น (ทั้งผิวหน้าและผิวกาย) ผลิตภัณฑ์กลุ่ม Whitening (เช่น ครีมและโลชั่นบำรุงผิวเพื่อความขาวเนียนกระจ่างใส ทั้งผิวหน้าและผิวกาย) ผลิตภัณฑ์สำหรับดูแลเส้นผมและดูแลวิกผม (เช่น แชมพู ครีมขนาดผม)

ด้านการมอบสิทธิประโยชน์ กานามีการมอบสิทธิประโยชน์ทางภาษีตามประเภทกิจการและพื้นที่ อีกทั้งมีการส่งเสริมการผลิตเพื่อส่งออกผ่านเขตปลอดอากรเพราะกานาเห็นว่าเป็นการสร้างงานให้กับคนในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกานาสามารถส่งออกสินค้าไปยังสหรัฐฯ ด้วย AGOA และยุโรปด้วย GSP หรือแม้แต่ในกลุ่มประเทศแอฟริกาด้วยกัน กานาอยู่ในกลุ่ม ECOWAS รวมถึงกลุ่ม AfCFTA ซึ่งกำลังจะถูกจัดตั้งในอนาคต และนักลงทุนสามารถโอนเงินกลับประเทศได้โดยไม่มีข้อจำกัด อีกทั้ง มีธนาคารหลายแห่งให้บริการเปิดบัญชีด้วยสกุลเงินต่างประเทศ

โอกาสสำหรับนักลงทุนไทย

ต้นเชียและโกโก้มีอยู่เป็นจำนวนมากในกานา และมีศักยภาพในการนำไปเพิ่มมูลค่าเป็นวัตถุดิบในการผลิตเครื่องสำอางเพื่อดูแลสุขภาพและความงามได้เป็นอย่างดี ดังนั้นเป็นโอกาสที่ดีของธุรกิจไทยที่มีความชำนาญในด้านการสกัดสารจากพืช ในการที่จะนำผลของต้นเชียและโกโก้ไปสกัดเพื่อนำไปขายเป็นวัตถุดิบสำหรับธุรกิจเครื่องสำอางสุขภาพและความงามได้ทั้งภายในกานา หรือการส่งออกขายยังต่างประเทศ นับว่ามีความน่าสนใจไม่น้อยและเป็นธุรกิจที่สร้างมูลค่าได้เป็นอย่างดี หรืออาจไปลงทุนตั้งโรงงานผลิตเครื่องสำอางหรือผลิตภัณฑ์ดูแลสุขภาพและความงามที่กานาก็มีความน่าสนใจเช่นกัน

สำหรับการเริ่มต้นธุรกิจค่อนข้างสะดวก เพราะมีระเบียบระบุไว้ชัดเจน อย่างไรก็ตาม อาจมีจำนวนขั้นตอนที่ค่อนข้างมากเพราะต้องติดต่อกับหน่วยงานถึง 5 หน่วยงาน ได้แก่ Registrar General's Department GIPC GRA SSNIT และ NPA ในการนี้ GIPC จึงได้เข้ามาช่วยอำนวยความสะดวก เว้นแต่เป็นธุรกิจที่มุ่งเน้นการส่งออก การติดต่อกับ GPZA จะมีขั้นตอนที่น้อยกว่าและสะดวกมากกว่า

แหล่งอ้างอิง

1. เชีย บัตเตอร์ : ครีมชุปชีวิต (2015) สืบค้นจาก <https://waymagazine.org/sheabutter/>
2. มุลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง. (2019).
3. Africa Resource Centre (CUTS ARC), Accra. Retrieved from <https://thebftonline.com/>
4. Help expand the shea butter trade in Ghana - Deputy High Commissioner woos The Body Shop (Merch 11 2019) Retrieved from <https://www.ghanaweb.com/GhanaHomePage/NewsArchive/Help-expand-the-shea-butter-trade-in-Ghana-Deputy-High-Commissioner-woos-The-Body-Shop-729589>.
5. Retrieved from <http://ghdx.healthdata.org/series/afripop>